

Antep ve Maraş'a getirilen Ermeni gönüllüler Fransızların başına dert oluyor

2.7.1981

TÜRKLERDEN İNTİKAM ALMAK İÇİN ORDUYA GİREN ERMENİ ASKERLERDEN FRANSTZ KOMUTANLAR BİLE İLLALLAH DİYORLARDI. ERMENİ ASKERLERİ GERİ ÇEKMEK İSTİYORLARDI. AMA "ERMENİ KORUYUCUSU" DURUMUNDA OLAN İNGİLTERE VE AMERİKA'NIN TEPKİSİNDE ÇEKİNİYORLARDI

ERMENİ DOSYASI

ÖMER SAMİ COŞAR

2

FRANSA Dışişleri Bakanlığı'ndan (Jean Gout) imzası ile 16 Kasım 1919'da Beyrut'ta siyasi komiser Georges Picot'a gönderilen bir telgraf var: (2).
"Ermeni lejyon askerlerinin Ayıntap ve Maraş'a, bu şehirleri işgal etmek üzere gönderildikleri doğru mudur? Acele cevap veriniz."
Ertesi günü Picot'un cevabı şöyle:
"Fransız kuvveti bulunmadığından Ermeni lejyonu gönderilmiştir. Esas Fransız askeri gelince değiştirilecektir."

Değiştirememişlerdi...
Bölgedeki bütün Fransız kumandanlarının ikazına rağmen. Bu arada General Hamelin o kadar açık anlatmıştı ki olşacakları...
"Ermeni askeri yavaş intikamını düşünüyor. Soygun, ırza geçme, katil yayılıyor. Yayıldıkça da Kemalistlere katılmaları çoğalıyor..."

1919 yılının haziran ayı...
İstanbul'da Fransız işgal kuvvetlerinin başkumandanı General Franchet d'Esperey. Birinci Cihan Savaşı'nda Fransa'da adı sık sık duyulmuş bir kumandan. Sivil hayata dönüştürülürken Fransız Akademisi'ne seçmişler...

İzmir'in işgalinden hemen sonra Anadolu'daki durumu anlayabilmek için kurmayına bağlı istihbarat subaylarından Albay Mougin'i Haydarpaşa'dan trenle yola çıkarmış, Kilikya'ya kadar indirmiş... Ve getirdiği raporu, "Constantinople 24 haziran 1919" tarihi ile Paris'e Savunma Bakanlığı'na yollamış.

Bu raporda, Kemalistlerin işgal bölgelerinde muhtelif

ırklardan, cemaatlerden bahsediliyor. "Ermeniler" bölümünde özellikle belirtilen şu noktalar var: (2-a).

"Ermeniler Anadolu'da nüfusun hemen onda birini teşkil ediyorlar. Özellikle ticaretle meşgul oluyorlar..."

"Dinleri bakımından; Katolik Ermeniler en mutedil olanlardır. Protestan Ermeniler ticaretlerinden başka şey düşünmezler. Gregoryen Ermeniler gelince, bunlar öylesine çevrelerine tahakküm etme hırsı'na düşmüşlerdir ki, yalnız Türkler arasında değil fakat Osmanlı ülkesindeki diğer ırklar ve hatta kendileriyle aynı dili konuşan kardeşleri arasında dahi nefretle karşılanmaktadır..."

"Ermeni lejyon askerleri, davranışları ile Fransa'nın şerefini lekelemişlerdir. Bunlarda bir askerde rastlanabilecek tüm kötü huylar mevcuttur. Fakat bir askerin iyi taraflarından hiçbirini Ermeni askerinde rastlayamazsınız."

Fransız Albayı Mougin'in raporunun sonunda şu cümle var: "Ermenistan'ın manda idaresini üzerine alacak devlet hakikaten acınacak duruma düşecektir."

General Franchet d'Esperey, bu raporu benimsemiş, altına imzasını koymuş, yollamış Paris'e, Ermeni örgütlerinin propagandalarına kendilerini kapırmış politikacıların gözlerini açarını ümitli ile...

Dinlememişlerdi...
1920 yılı şubatının dokuzuncu...
Genişleyip kuvvetlenen Kemalist milis kuvvetlerinin taarruzları karşısında Fransız Kumandanı Maraş'ta tutunamamış, oralarla getirip ellerine her türlü silah verdiği paralı Ermeni askerleri ile kişun ortasında, feci soğuk içinde ricat yoluna dökmüşlerdi. "Türk dönence sizleri keser" diye Maraş'ta nüfusu dört bini aşmayan Ermenilerin bir kısmını da yanlarına alarak... Çoğu yollarda kırılmış, donarak ölmüş ve böylece İslahiye'ye varmışlardı...

Lloyd George: "Maraş'ta Kemalistler 16.000 Ermeni'yi katlettiler" kampanyasına başlayabilecekti.
Önce Ermeni liderlerin lisanı değişivermişti:
"Fransa Ermenileri Türklerle terketti... kaçı... Maraş'ta 16.000 Ermeni vardı, Hepsini kestiler."
Fransa'da LE TEMPS gazetesi her tarafa adam yolluyor, soruşturuyor: "Maraş'taki Ermeni sayısı dört bini aşmaz" diyordu.
Demek ki Fransa, kendisine bıraktıktan bu topraklara hâkim olacak güte değildi. İngiltere kendisine yardım etmeliydi.

Fransa Başbakanı Millerand acele Türkiye'deki kumandanlarına telgraflar çekmiş, bu konuda tahkikat istemişti.
Fransız Doğu Filosu kumandanı Amiral De Bon araştırmalarını her çevrede sürdürüyor, subaylarını Ermeni kiliselerinde papazlarla konuşmaya dahi yolluyor, Adana'daki Ermeni liderlerden izahat istiyordu... Bulamamıştı bu (16.000 Ermeni

AMİRAL DE BON: «KATLIAM YALANDIR»

Ermeni katliamını müdahaleye vesile yaratmak için İngilizler uyduruyor

Lloyd George'un "Kemalistler 16 bin Ermeni'yi katletti" iddiasının yalan olduğunu açıklayan Fransız Amiral De Bon.

İŞİN İÇYÜZÜ

FRANSTZ KUVVETLERİ MARAŞ'TA TUTUNAMAYINCA PARALI ERMENİ ASKERLERİ İLE BERABER RİCAT YOLUNA DÖKÜLDÜLER. MARAŞ'TA YAŞAYAN 4 BİN ERMENİ'DEN BİR KISMINI DA "TÜRKLER SİZİ KESECEK" DİYE KORKUTARAK YANLARINA ALIRLAR. ŞİDDETLİ SOĞUKTA ÇOĞU YOLLARDA KIRILIR, DONARAK ÖLÜR. LLOYD GEORGE BUNU FIRSAT BİLEREK "KEMALİSTLER 16.000 ERMENİ'Yİ KATLETTİLER" KAMPANYASINI BAŞLATIR

kadar haklıymışlar. demeye kadar işi götürmüştür." Fransız başbakanı da bu gıkâ-yetleri Kilikya'da yetkili kumandan General Hamelin'e ulaştır-mış, doğru olup olmadığını sor-muştu.

Fransız generali Paris'e yolla-dığı cevabı telgrafta, bu paralı Ermeni askerlerinin hırsızlık yaptıklarından, Türk evlerini bastıklarından, ırza geçme olay-ları bulunduğu bahsederek diyor ki: (5).

"Ermeni askerlerinin, Fransız bayrağının himayesi altında bu-lunmaktan faydalanarak, yerli halkı soymakla vakitlerini geçir-meleri karşısında ve bir öfke anında: (- Türklerin hakkı varmış Ermenileri katletmekle) denmiş olması muhtemeldir. Yalnız bu sözün nerede ve ne gibi bir münasebetle sarfedildiğini tesbit etmeye imkân yoktur."

"Sizlere Kilikya'da bir devlet kuracağız" diyerek dünyanın dört bir yanından Fransız ordu-suna "gönüllü Ermeni askeri" celbetmiş olan Fransızlar, ara-sında neden böyle bir hava esi-yordu?
Çünkü bu paralı askeri Orta Doğu'ya taşıdıklarından beri Fransız idaresinin başı dertten kurtulamıyordu.

1919 yılının 17 şubatı: İskenderun'da Türk mahallelerinin altını üstüne getirmişlerdi. Öldür-müşler, yakmışlar... Fransız Amiral Cassard olayı Paris'e Bahriye Bakanlığı'na şöyle bil-dirmişti: (6).
"Akşama doğru Ermeni as-ni askerleri silahlı olarak Müslüman mahallesine girerler. İki Türk evini ateşe verirler. Bir Türk öldürülür ve birkaç kişi de yarala-nır. Fransız kumandanı bu bun-ların üzerine: Cezayirli asker yollar. Ermeniler karşı koyunca Cezayir askeri ateş açar. 9 Erme-ni askeri öldürülür, 7'si yarala-nır. Ermeni ateşi ile 3 Cezayirli asker de yara alır. Bunun üzerine Lavoisier savaş gemisinden bah-

lejon askerlerinin gönderilme-sinin en hafifi ile bir ihtiyatsızlık olduğunu söyleyebiliriz.
İskenderun saldırısından mesul 300 Ermeni lejyon askeri Fransız mahkemeleri önüne çı-karılacaklardır."

Fransa'nın başı derte... Erme-nilerinki daha da derte. Lloyd George ise memnun...

Kahire'de bulunan Fransız diplomatlarından, Orta Doğu Yüksek Komiseri Georges Picot, Paris'e yolladığı 26 şubat tarihli telgrafında diyor ki: (9).

"Ermeni gönüllü ve paralı as-kerlerinin çoğunluğunun yalnız-cı Türklerle karşı misilleme hare-ketlerine girişmek emeliyle Fransız ordusuna kaydoldukları anlaşılmalıdır... Kadrolarındaki Fransız subayları, onları bu emellerinden vazgeçirmeye çalış-tığı zaman sinirlenmektedirler. Her taraftan Kilikya'ya gelip yerleşmekte olan Ermeni göç-menleri de, Türklerin ellerindeki malları rahatlıkla kapabilmek için, Ermeni paralı askerlerini bunlara karşı tahrik ediyorlar."

Fransız kumandanlığının elinde başka kuvvet olsa hemen Ermeni lejyonunu çekecek. Fa-akat ihtiyatı yok... Ayrıca Erme-nilerin ve "Ermeni koruyucusu" durumunda bulunan İngiltere ile Birleşik Amerika'nın da tepkile-rinden korkuyor.

Lloyd George, işlerin istediği bir düzeye yaklaştığı kanısında, Orta Doğu bölgesinde tüm müttefik kuvvetlerin başkumandanı ise İngiliz Generali. Allenby. Fransız kumandanları bir baki-

ma onun emrinde. Onlara bir yazı göndermiş, Fransa'nın, pa-ralı Ermeni askerlerini Orta Do-ğu'ya getirerek mesuliyeti altın-daki topraklarda asayişsizlik ya-ratıldığına, buna göz yummasına imkân olamayacağını bildirmiş. Ermeni taburlarının Kilikya'dan çıkarılarak yerlerine Fransız or-dusunun "başka ırktan" birlikle-rinin getirilmesini istemiş!

Fransa Yüksek Komiseri Georges Picot bu yazıyı alınca çileden çıkmış! 5 mart tarihli bir yazısında görüşlerini Paris'e Dışişleri Bakanlığı'na şöyle bel-irtiyor: (10)

"General Allenby'nin hedefi bölgede Fransa'nın itibarını çö-kerktir. Ermeni taburlarını Kilikya'dan geri çekmekle prestijimizi çökertiriz. Ermeni-ler, vaadlerle kendilerini yurtla-rına getiren Fransa'yı katien affetmezler. Her ne pahasına olursa olsun Ermeni taburları Kilikya'da tutulmalıdır."

Georges Picot'un, 1919 yılı martında, Fransız askeri çevre-lerinin bütün ikazlarına rağmen Ermeni paralı askerlerini Çu-kurova'da tutmak isteyişinin bir özel sebebi var mıydı?

Bu sorunun cevabı, 1920 yılı-nın aralık'ında Fransız Parla-mentosu'ndaki tartışmalar sıra-sında ortaya çıkacaktır.
Parlamento üyesi ve Türklerle karşı her hareketin içinde bulunan Victor Berard, Dışişleri Bakan-lığı yetkililerini suçlayan birtak-ım iddialarda bulunur. Açıkla-dığı hususların kendisine Bogos Nubar tarafından bizzat anlatıl-

dığını söyler. İddia şudur: (11).

"Georges Picot 1916 yılı ekiminde Londra'da bulunduğu sırada Ermeni delegasyon baş-kanı Bogos Nubar'la gizli bir anlaşma yapmıştır. Zaferi mü-teakip Kilikya'da muhtar bir Ermeni devletinin Fransız hima-yesi altında kurulacağına dair Bogos Nubar'a kat'i teminat vermiş, vaadlerde bulunmuş. Georges Picot'nun bazı şartları varmış! Bunlardan biri de şu: Bogos Nubar, gönüllülerden ku-rulu bir Ermeni kuvveti kuracak ve bu 'Ermeni ordusu' Fransız kumandası altında, Fransız ün-forması giyerek Kilikya'dan Türklerin kovulmasına çalışa-cak, bu uğurda dövüşecek. Bo-gos Nubar bu şartı derhal kabul etmiş, tüm dünyada Ermeni örgütlerini harekete geçirmiş ve böylece Fransız Albayı Romieu'nün de yardımları ile (Ermeni lejyoner taburlarını) temelleri atılmış."

Senatör Victor Berard ek-le-miş:

"Albay Romieu de böyle bir vaadin Fransa adına yapıldığını teyid etmiştir."

Parlamento Dışişleri Komis-yonu Başkanı De Selves ise birkaç satırı aşmayan konuşma-sında iddiayı cevaplandırmış:

"Georges Picot böyle bir vaadde bulunmaya yetkili de-ğildi. Ayrıca Picot, böyle bir vaadde bulunmuşundan da Dışişleri Bakanlığın haberdar etmemiştir. Bu iddiaların aslı esası yoktur."

Ve mesele kapanmış...

Kapatılmış... Çünkü o sırada Georges Picot Sivas'ta Mustafa Kemal Paşa'nın önündedir. Fransa'nın Kilikya'da içine dü-ğtüğü kaptandan en az zararlı na-sıl kurtulabileceğini araştır-maktadır.

Koca Fransa devletinin menfaatleri Bogos Nubar'a yapı-lan vaadler uğruna feda edilecek değil ya...

- (2) - Aynı seri; Syrie - Liban - Cilicie, cilt 135 (S; 177).
- (2-a) - Aynı seri; TURQUIE. (Yu-nanistan'la ilişkiler bölümü). Cilt:210
- (3) - Aynı seri; TURQUIE. cilt 143. S; 26-27.
- (4) - Serie; Levant 1919 - 1929 / TURQUIE. cilt. 69. (Legion d'Orient) bölümünde.
- (5) - Aynı seride; aynı cild. (S; 77)
- (6) - Aynı seride; aynı cild (S; 39).
- (7) - Aynı seride; aynı cild. (S; 59).
- (8) - Aynı seride; aynı cild. (S; 60).
- (9) - Aynı seride; aynı cild. (S; 62).
- (10) - Aynı seride. aynı cild. (S; 63).
- (11) - Aynı seride; ARMENIE. cild 13. (S; 128).

YARIN: ERMENİLER ŞİKAYETÇİ

